

निशाणी क्र. ०५ वरील आदेश

वादीने प्रस्तुतचा अर्ज दिवाणी प्रक्रिया संहिता आदेश ३९ नियम १ व २ अन्वये तुर्तातुर्त व आज्ञार्थी मनाईसाठी प्रतिवादी क्र. १ व २ यांचे विरुद्ध दाखल केला आहे.

२. दावा मिळकतीचे वर्णन गाव मौजे शिरगाव, ता. देवगड येथील अ मिळकतीत सर्वे क्र. १०१ हिस्सा क्र. ६० क्षेत्र ०-०४-०० व ०-०१-००, ब मिळकतीत सर्वे क्र. १०१ हिस्सा क्र. ५५ क्षेत्र ०-१०-०० व ०-०१-००. सदर मिळकतीस इथून पुढे दावा अ मिळकत व दावा ब मिळकत असे संबोधण्यात आले आहे.

३. वादीचे थोडक्यात कथन असे की, अ मिळकत ही वादी व त्यांचे सहहिस्सेदार प्रतिवादी क्र. २९ ते ३७ यांचे सामाईक मालकी वहिवाटीची आहे व त्यात वादीचे राहते घर आहे. ब मीळकत ही प्रतिवादी क्र. १ ते २८ यांचे सामाईक मालकी वहिवाटीची आहे. चौकेवाडी सार्वजनिक रस्त्यालगत असलेल्या प्रतिवादी १ ते २८ चे दावा कलम १ मधील ब या दावा मिळकतीतून सुरु होणारा व वादीचे अ मिळकतीत जाणारा पुर्वापारचा सुमारे १०० फुट लांब व ७ फुट रुंदीचा उत्तर दक्षिणे दिशेस दाव्यासोबत जोडलेल्या नकाशा मध्ये दाखवल्याप्रमाणे जाणारा पायवाटेचा रस्ता हा दाव्याचा विषय आहे. सदर वाट दर्शविणारा नकाशा हा दाव्यासोबत जोडला असून तो या दाव्याचा

अविभाज्य भाग आहे. दावा अ मिळकतीत वादी व त्यांचे सहहिस्सेदार प्रतिवादी क्र. २९ ते ३७ यांची शेती व शिरगाव ग्रामपंचायत घर क्र. २०४५ हे राहते घर आहे. सदर मिळकतीत जाणेजेणेकरीता शिरगाव साळशी रस्त्यापासून सुरु होणा-या व चौकेवाडीकडे जाणा-या रस्त्यास लागून प्रतिवादी क्र. १ ते २८ ची दावा ब मिळकत आहे. सदर मिळकतीतून वादीच्या मिळकतीत येणेजाणेकरीता पुर्वापारची नमुद लांबी रुंदीची पायवाट अस्तित्वात होती व आहे. त्याच पायवाटेचा वापर वादी व त्याचे अन्य सहहिस्सेदार आपल्या मिळकतीत येणेजाणेसाठी पुर्वापारपासून गेली ५० हून अधिक वर्षे कोणताही अडथळा न होता सतत उघडपणे विनाहरकत करत आहेत. वादीच्या सर्वे क्र. १०१ हिस्सा क्र. ६० या मिळकतीत येणेजाणेकरीता प्रतिवादीच्या दावा मिळकतीतून असलेल्या पुर्वापारच्या पायवाटेचा वापर करण्यास प्रतिवादी क्र. १ व २ यांनी दि. २५/१०/२०१७ रोजी अध्यक्ष, तंटामुक्त समिती समोर झालेल्या तडजोडनाम्यात पुर्वापारच्या पायवाटेचा वापर भविष्यात देखील वादी व त्याचे अन्य सहहिस्सेदारांना करण्यास आपण तयार असल्याचे तसेच कोणत्याही प्रकारचा अडथळा अगर हरकत करणार नसल्याचे लिहून दिले आहे. सदरच्या वाटेच्या व्यतिरीक्त वादीला व प्रतिवादी २९ ते ३७ यांना दावा ब मिळकतीला लागून असलेल्या चौकेवाडी सार्वजनिक रस्त्याकडे जाण्याकरीता अन्य कोणतीही वाट नाही. याप्रमाणे वादीस सदरच्या सर्वे क्र. १०१ हिस्सा क्र. ५५ यातून वाट सुरु होवून सर्वे क्र. १०१ हिस्सा क्र. ६० यात असलेल्या पाऊल वाटेचा हक्क इजमेंट बाय प्रिस्क्रिपशन आणि इजमेंट बाय ग्रॅन्ट

व इजमेंट बाय लॉस्ट ग्रॅन्ट म्हणून प्राप्त झाला आहे. सदर वाटेचा वापर वादी व प्रतिवादी क्र. २९ ते ३७ स्वतःकरीता, स्वतःच्या घरी येणे जाणे करीता करतात. अशी परीस्थिती असताना दि. ०६/०३/२०२२ रोजी प्रतिवादी क्र. १ व २ यांनी वादी व त्याच्या अन्य सहहिस्सेदारांच्या सामाईक मालकी वहिवाटीच्या सर्वे क्र. १०१ हिस्सा क्र. ६० या मिळकतीत जाणेयेणेकरीता चौकेवाडी रस्त्यापासून दावा मिळकतीतून सुरु होणा-या पायवाटेच्या जागेवर सोबत जोडलेल्या नकाशात म या अक्षराने दर्शविलेल्या ठिकाणी घर बांधण्याकरीता चौथ-याचे बांधकामास सुरुवात केली व चौथ-याचे बांधकाम पूर्ण केले आहे. उर्वरीत बांधकाम झपाट्याने पूर्ण करण्याकरीता चिरे, वाळु, खडी इ. व अन्य आवश्यक सामान दावा पायवाटेवर आणून ठेवलेले आहे. प्रतिवादी क्र. १ व २ यांनी दावा पायवाटेवर बेकायदेशीर, विना परवाना निवासी इमला बांधण्याच्या उद्देशाने चौथ-याचे बांधकाम पूर्ण केलेले आहे. त्यामुळे वादीस त्याच्या मिळकतीत जाणेयेणेचा मार्ग बंद झालेला आहे. प्रतिवादी क्र. १ व २ यांनी दावा मिळकतीत घर इमल्याचे बांधकाम झपाट्याने पूर्ण केल्यास वादीचे कायदेशीर न्यायहक्कावर बाधा येऊन त्याचे पैशाचे स्वरूपात भरून न येणारे अपरिमित नुकसान होणार आहे. तसेच वादी व त्याचे सहहिस्सेदारांना त्यांचे मिळकतीत जाणेयेणेचा मार्ग बंद होणारा आहे. सबब, प्रतिवादी क्र. १ व २ यांनी यापुढे दावा पायवाट कोणतेही प्रकारे कायमस्वरूपी बंद करू अगर करवु नये अशी तुर्तातुर्त व आज्ञार्थी मनाई ताकिद प्रतिवादी क्र. १ व २ यांना देण्यात यावी अशी विनंती प्रस्तूत वादी यांनी

केली आहे.

४. प्रतिवादी क्र. १ व २ यांनी प्रस्तूत अर्जावर त्यांचे (नि.क्र. २०) म्हणणे देऊन अर्जातील कथन नाकारले आहे. वाद कथनाशी निगडीत प्रतिवादी यांचे थोडक्यात म्हणणे असे की, वादी दाव्यात व नि.क्र. ५ अर्जामध्ये नमुद करतो असा कोणताही पुर्वापारचा सुमारे १०० फुट व ७ फुट रुंदीचा अथवा अन्य कोणत्याही लांबी रुंदीचा रस्ता प्रतिवादीचे दावा ब मिळकतीमध्ये केव्हाही अस्तित्वात नव्हता व नाही. दावा ब मिळकत ही प्रतिवादी क्र. १ व २ आणि सदर प्रतिवादींचे अन्य हिस्सेदार यांच्या वडिलोपार्जित सामाईक मालकी वहिवाटीची मिळकत आहे. सदर मिळकत पुर्वी पड होती. सुमारे ३० वर्षापूर्वी प्रतिवादींनी सदर मिळकतीमध्ये काजूची लागवड केली. तसेच, सदर कलमांच्या संरक्षणाकरीता कुंपण देखील घातले आहे. त्यानंतर वादीने त्याचे मिळकतीमध्ये महसुल खात्याची परवानगी न घेता बेकायदेशीररीत्या नवीनच घराचे बांधकाम केले व त्या घराकडे येण्याजाण्याकरीता त्याने प्रतिवादीच्या दावा मिळकतीमधून पायवाट देण्याची विनंती केली. सदर प्रतिवादींनी केवळ माणुसकीच्या भावनेतून सदर मिळकतीच्या एका बाजूने वादीस त्याचे घरामध्ये जाणेयेणेकरीता वाट देण्याची तयारी दर्शविली. मात्र ती मान्य न करता वादीने प्रतिवादींच्या मिळकतीच्या मध्यावरूनच त्याच्या मिळकतीत जाण्यायेण्याकरीता वाटेची मागणी केली. असे केल्याने प्रतिवादींचे मिळकतीचे दोन स्वतंत्र भाग होणार होते.

एवढेच नवहे तर त्यामुळे प्रतिवादींचे फार मोठे नुकसान होणारे होते. म्हणूनच प्रतिवादींना वादीची मागणी मान्य करणे शक्य झाले नाही. वादीने गाव तंटामुक्त समिती व महसुली अधिकारी यांचेकडे वेगवेगळ्याप्रकारे प्रयत्न करून प्रतिवादींच्या मिळकतीच्या मधूनच वाट मिळण्याकरीता हरप्रकारे प्रयत्न केले. परंतू प्रतिवादींच्या मिळकतीमधून कोणतीही वाटच अस्तित्वात नसल्याने कोणत्याही स्तरावर वादी यशस्वी होऊ शकलेला नाही. एवढेच नव्हे तर पुढे त्याने मामलेदार कोर्ट अॅक्ट १९०६ नुसार प्रकरण दाखल केले होते. तेथे देखील वस्तुस्थिती समोर आल्याने त्याचा अर्ज फेटाळणेत आला आहे. त्याविरुद्ध वादीने अद्याप कोणतेही अपील दाखल केलेले नाही. अशाप्रकारे सर्व स्तरावर अपयश आल्यानंतर आता प्रतिवादी आपल्या मिळकतीमध्ये घराचे बांधकाम करीत आहेत. त्यास आडकाठी करून प्रतिवादींवर दबाव आणून प्रतिवादींना आपली मागणी मान्य करावयास लावण्याच्या दुष्ट हेतूने प्रस्तूत दावा दाखल केला आहे. प्रतिवादी सध्या जेथे घराचे बांधकाम करीत आहेत त्या ठिकाणी कोणतीही पायवाट अस्तित्वात नव्हती व नाही. अशा परीस्थितीत केवळ वादीच्या मागणीवरून प्रतिवादींचे घराचे बांधकाम थांबविण्यात आल्यास प्रतिवादींचे पैशाचे स्वरूपात केव्हाही भरून येणार नाही असे फार मोठे नुकसान होणारे आहे. वादीस त्याच्या घराकडे जाण्याकरीता अन्य बाजूने पायवाटा उपलब्ध आहेत. केवळ वादीस सोयीची ठरेल अशी वाट स्वतःच्या मिळकतीमधून देण्यास सदर प्रतिवादी कोणत्याही प्रकारे बांधील नव्हते व नाहीत. सदर मिळकतीमध्ये प्रतिवादी सध्या घराचे बांधकाम करत असून ते घर

सद्यस्थितीत पूर्णत्वास आले असून केवळ छपराचे व अन्य किरकोळ कामे करणे शिल्लक आहे. अशा परीस्थितीत प्रतिवादी करीत असलेले बांधकाम थांबविले गेल्यास पुढे पावसाळा तोंडावर असून प्रतिवादीस आपल्या घराचे बांधकाम पूर्ण करता येणार नाही व त्यामुळे प्रतिवादीची फारच गैरसोय होईल. वादी दाव्यात नमुद करतो अशी कोणतीही पायवाट असल्याबाबतचा पुरावा वादीने सादर केलेला नाही. तसेच वादी दाव्यात नमुद करतो अशा प्रकारचा कोणताही सुखाधिकार वादीस आहे असा कोणत्याही सक्षम न्यायालयाचा ठराव अद्याप पावेतो झालेला नाही. वादी कथन करीत असलेली पायवाट प्रतिवादींनी पार पूर्वीच बंद केले असल्याची वादीचीच तक्रार आहे. त्यामुळे या सर्व कालावधीत वादी अन्य मार्गांचा वापर करून त्याच्या मिळकतीचा उपभोग घेत आहे हे स्पष्ट होणारे आहे. त्यामुळे वादीचा मुळ दावाचा मुदतीत नाही. तसेच वादीचे दाव्यास डिले, लॅचेस आणि अॅक्झिझन्स चे तत्वाची हरकत आहे. याउलट प्रतिवादी यांनी आपल्या मिळकतीमध्ये सुमारे ३० वर्षांपूर्वीच काजु लागवड करून मिळकती सभोवती कुंपण केले आहे. प्रतिवादी हे आपल्या मिळकतीत नोव्हेंबर २०२१ पासून घराकरीता आखणी करणे, पाया खोदणे, आवश्यक सामानाची जमवाजमव करणे, चौथरा बांधणे, भिंतींचे बांधकाम करणे व अन्य कामे करणे वगैरे बाबींची पूर्तता करून घराचे बांधकाम करीत आहेत. आता सदरचे बांधकाम बहुतांशी पुर्ण देखील होत आले आहे. या सर्व कालावधीत वादीने प्रतिवादीस केव्हाही हरकत केली नव्हती आणि आता मात्र अचानक सदर दावा दाखल

करून वादी हा प्रतिवादींविरुद्ध ताकिद आदेशची मागणी करत आहे. वादीस कोणतीही सकृत दर्शनी केस नाही. सोयीचा तुळ प्रतिवादींचे बाजुने आहे. तसेच, नि.क्र. ५ चा अर्ज नामंजूर झाल्यामुळे वादीचे कोणतेही नुकसान होणार नाही. उलट प्रतिवादींच पैशाचे स्वरूपात भरून येणार नाही असे अपरिमित नुकसान होणार आहे. सबब सदर अर्ज नामंजूर करणेत यावा अशी विनंती प्रस्तुत प्रतिवादी यांनी केली आहे.

५. वादी व प्रतिवादी यांनी केलेली कथने, सादर करण्यात आलेला युक्तिवाद व उपलब्ध अभिलेखावरून खालील वादमुद्दे निष्पन्न झाले. त्यांचे कारणमिमांसेसह निष्कर्ष खालीलप्रमाणे नोंदवत आहे:

अ.क्र.	मुद्दे	निष्कर्ष
१	वादीचे वतीने सकृतदर्शनी प्रकरण आहे का ?	नकारार्थी
२	सोयीचा समतोल वादीच्या वतीने आहे का ?	नकारार्थी
३	प्रस्तुत अर्ज नामंजूर झालेस वादीचे कशानेही न भरून येणारे अपरिमित असे नुकसान होणार आहे का ?	नकारार्थी
४	आदेश काय ?	अर्ज नामंजूर करण्यात येतो.

कारणमिमांसा

वरील सर्व मुद्द्यांबाबत-

६. दिवाणी प्रक्रिया संहिता आदेश ३९ अन्वये तुर्तितुर्त मनाईची व आज्ञार्थी दाद मिळवण्याकरीता कायद्याने नेमून दिलेली तत्वे म्हणजेच सकृतदर्शी केस, दाव्याचा समतोल

व अपरीमित नुकसान या तीन बाबी शाबित होणे गरजेचे आहे. याचबरोबर, वादी स्वच्छ हाताने न्यायालयात आला आहे का हे देखील पाहणे गरजेचे आहे.

७. वादीतर्फे विधिज्ञ श्री.ए.व्ही.चिंदरकर व प्रतिवादी क्र. १ व २ तर्फे विधिज्ञ श्री.पी.व्ही.बोडस यांचा मौखिक युक्तिवाद ऐकला.

८. प्रतिवादीची मिळकत सर्वे क्र. १०१ हिस्सा क्र. ५५ मधून सुरु होणारा व वादीचे सर्वे क्र. १०१ हिस्सा क्र. ७ मिळकतीत जाणारी पुर्वापारची सुमारे १०० फुट लांब व ७ फुट रुंदीची उत्तर दक्षिण असणारी पायवाटेचा वापर वादी गेली ५० वर्षेहून अधिक वर्षे कोणताही अडथळा न होता सतत उघडपणे विनाहरकत करत असल्याचे वादीचे कथन आहे. सदरची पायवाट प्रतिवादी क्र. १ व २ यांनी बंद केली आहे.

९. याउलट, वादी म्हणत असलेली सुमारे १०० फुट लांब व ७ फुट रुंदीची उत्तर दक्षिण असणारी पायवाट प्रतिवादींच्या मिळकतीमध्ये केव्हाही अस्तित्वात नव्हती व नाही असे प्रतिवादींचे कथन आहे. वादी मागित असलेली पायवाट जर दिली गेली तर वादीच्या मिळकतीचे विभाजन होणार आहे. वादीस पर्यायी पायवाट असल्याचे वादीचे कथन आहे.

१०. दोन्ही ही पक्षकारांचे विरोधी दर्शक कथनावरून असे दिसून येते की, वादी हे प्रतिवादींच्या मिळकतीमध्ये पायवाट मागत आहेत. त्यामुळे, वादी म्हणत असलेली ती पायवाट प्रतिवादी क्र. १ व २ च्या मिळकतीमध्ये आहे का ? असल्यास कधीपासून अस्तित्वात आहे ? हे सकृतदर्शी पाहणे गरजेचे आहे.

११. वादीने दाव्यासोबत पायवाट दर्शविण्याकरीता कच्चा हात नकाशा दाखल केला आहे. नि.क्र. ६ वर सर्वे क्र. १०१ हिस्सा क्र. ६० चा सातबारा उतारा दाखल केला आहे. नि.क्र. ७ वर प्रतिवादींची मिळकत सर्वे क्र. १०१ हिस्सा क्र. ५५ चा सातबारा उतारा दाखल केला आहे. नि.क्र. ४ अनु. क्र. ३ वर प्रतिवादी क्र. १ व २ यांनी त्यांच्या मिळकतीमध्ये बांधकाम परवानगीसाठी ग्रामसेवक शिरगाव शेवरे यांच्याकडे दिलेला अर्ज दाखल केला आहे. नि. क्र. ४ अनु. क्र. ४ वर तंटामुक्त समिती यांच्यासमोर झालेला तडजोडनामा दाखल केला आहे. सदर तडजोडनामा पाहता असे दिसून येते की, प्रतिवादीने हिस्सा क्र. ९५ च्या पश्चिमेच्या बाजूने (व्हाळाच्या कडून) ४ फुट वाट द्यायला तयार आहेत. परंतू ती वाट वादीस मान्य नसेल तर पुर्वेकडून त्यांना ३ फुट वाट द्यायला प्रतिवादी तयार होते असे मान्य केले आहे. परंतू, वादीचा प्रस्तूतचा अर्ज व दाव्यासोबत दिलेला नकाशा पाहता वादी हे प्रतिवादी क्र. १ व २ यांच्या मिळकतीच्या मधून पायवाट मागत आहेत. त्यामुळे, वादी मागत असलेली पायवाट मागील ५० वर्षांपासून पुर्वापार

अस्तित्वात आहे आणि त्याचा वापर वादी करतात का हे पाहण्याकरीता आपले लक्ष प्रतिवादी क्र. १ व २ तर्फे दाखल कागदपत्रांकडे नेऊ.

१२. प्रतिवादी क्र. १ व २ यांनी नि. क्र. २५ सोबत मामलेदार अॅक्ट १९०६ प्रमाणे वादी व प्रतिवादी यांच्यात वादातील पायवाटेबाबत तहसिलदार यांच्यासमोर झालेल्या प्रकरणाची व निकालाची प्रत हजर केली आहे. त्यामध्ये वादीने तहसिलदार देवगड यांच्यासमोर दि.१२/११/२०१८ रोजीचा वादातील पायवाट बंद केलेला अर्ज दाखल आहे. सदरचा अर्ज पाहिला असता त्यामध्ये वादीने असे नमूद केले आहे की, प्रतिवादींनी वादातील पायवाट बंद केल्यामुळे त्यांनी दि.२२/११/२०१७ रोजी तंटामुक्त समिती ग्रामपंचायत शिरगाव समितीकडे वाट देणेबाबत कबुल केले आहे. तसेच, सदर प्रकरणामध्ये वादीने दि.२२/०१/२०१७ रोजी तंटामुक्त समिती यांच्याकडे दिलेला अर्ज दाखल आहे. सदर अर्जामध्ये वादीने असे नमूद केले आहे की, "सर्वे क्र. १०१ हिस्सा क्र. ६० हा माझ्या मालकीचा असून त्यामध्ये दोन वर्षापूर्वी घर बांधले आहे, ग्रामपंचायतीने तात्पुरत्या स्वरूपाचे घर बांधण्यास परवानगी दिली आहे, सेवानिवृत्ती नंतर आता दोन वर्षे या घरात माझे वास्तव्य आहे. घर बांधण्यापूर्वी प्रतिवादी दिलीप सखाराम चौकेकर यांच्याकडे वाटेबाबत मागणी केली असता, त्यांनी सहमती दिली. दिलीप सखाराम चौकेकर यांची पुर्वपरवानगी असलेल्या वाटेवरून दोन वर्षे असलेल्या माझ्या रहदारीस

त्यांची अद्याप काहीही हरकत नाही. परंतू, १५ दिवसांपूर्वी प्रतिवादी क्र. १ व २ यांनी रस्त्यावरून ये जा रहदारीस असलेली ती वाट बंद केली आहे. " तसेच, सदर प्रकरणामध्ये वादीने तहसिलदार यांच्याकडे मार्च २०१८ रोजी दिलेला अर्ज आहे. सदर अर्जाचे अवलोकन केले असता, त्यामध्ये वादीने असे नमुद केले आहे की, " सर्वे क्र. १०१ हिस्सा क्र. ६० या मिळकतीमध्ये त्यांचा वडिलोपार्जित गुरांचा गोठा होता. त्या गोठ्यावरती त्यांनी २०१३-२०१४ मध्ये घर बांधले आहे." सदर प्रकरणातील पंचनामा पाहता असे दिसून येते की, प्रतिवादी क्र. १ व २ यांनी सर्वे क्र. १०१ हिस्सा क्र. ५५ च्या कुंभणाबाहेरील असलेल्या कुंभणालगत पुर्वेकडून ३ फुट वाट किंवा नदीच्या बाजूने पश्चिमेकडून ४ फुट वाट देण्याचे कबुल केले आहे. तसेच, पुढे असे दिसून येते की, कुंभणाच्या बाहेरील बाजुने कुंभणालगत पाच फुट वाटेची वादीची विनंती होती. सदरकामी वादीने पायवाटेबाबत दोन नकाशे जोडले आहेत. सदरील दोन्ही नकाशे व दाव्यासोबत दाखल नकाशा पाहता वादीने दाखवलेली पायवाट सदर तीनही नकाशामध्ये निरनिराळी दाखवल्याचे दिसून येत आहे. तसेच, सदरकामी नायब तहसिलदार यांनी दि.२१/०१/२०१९ रोजी तहसिलदार, देवगड यांना दिलेला अहवाल दाखल आहे. सदर अहवाल पाहिला असता त्यामध्ये असे नमूद आहे की, प्रतिवादी क्र. १ व २ यांची सर्वे क्र. १०१ हिस्सा क्र. ५५ मध्ये पुर्वेकडील बाजुने सुमारे दोन फुट रुंदीची पायवाट ठेवून आखाडा ठेवलेला आहे. त्यावाटेने तीन घरांची ये जा चालू आहे. तसेच पश्चिमेकडील बाजुने झाडाच्या कुंभणाच्या बाहेरील बाजुने सहा फुट

रुंदीची पायवाट लोकांना ये जा करण्यासाठी ठेवली आहे. वादी अशोक यशवंत चौकेकर यांनी सन २०१६ मध्ये म्हणजेच तीन वर्षापूर्वी घराचे बांधकाम सर्वे क्र. १०१ हिस्सा क्र. ६० मध्ये केलेले आहे. अर्जदार/वादी हे सांगत असलेली सर्वे क्र. १०१ हिस्सा क्र. ५५ मधून असणारी वाट सध्या दगडी कुंपणाने बंद केलेली आहे . पुर्वेकडील व पश्चिमेकडील वाटा जाण्या-येण्यासाठी खुल्या आहेत. सध्या चालू असलेल्या दोन्ही पायवाटांनी अर्जदार/वादी ये-जा करू शकतात. सदरकामी वादीचा जबाब नोंदवला आहे. सदर जबाब पाहता त्यामध्ये वादीने असे सांगितले आहे की, "सदर ठिकाणाहून मला सहा फुट रुंदीचा चारचाकी वाहन जाईल एवढा रस्ता मिळावा, मी स्वतः हृदयरोगी असून मला सहा फुट रुंदीचा रस्ता मिळावा, सध्या मी १०१/५५ मधील पश्चिमेकडील वाटेने ये जा करीत आहे." सदर जबाबावरून असे दिसून येते की, वादीला प्रतिवादींच्या मिळकतीमधून पश्चिमेकडील बाजुने पर्यायी रस्ता आहे. शेवटी तहसिलदार यांचा सदर प्रकरणातील निकाल पाहता असे दिसून येते की, वादीचा प्रतिवादींच्या मिळकतीमधून पायवाट मिळणेबाबतचा अर्ज फेटाळला आहे.

१३. वर नमुद दाखल कागदपत्रे पाहता असे दिसून येते की, वादातील पायवाट ही वादीच्या कथनानुसार दि.१७/०१/२०१७ रोजी बंद केली आहे. वादीने प्रस्तूतचा दावा ठरावाकरीता दाखल केला आहे. ठरावाची दाद मिळणेकरीता मुदतीच्या कायदा कलम

५८ मध्ये तीन वर्षांचा काळ दिला आहे. सकृतदर्शी जर वादातील पायवाट ही दि.१७/०१/२०१७ रोजी बंद केली असेल तर वादीने तेव्हापासून तीन वर्षांच्या आत प्रस्तुत दावा दाखल करणे जरूरीचे होते. परंतू, वादीनेच केलेल्या कथनावरून सकृतदर्शी वादीची ठरावाची दाद ही मुदतीत नसल्याचे दिसून येत आहे.

१४. प्रतिवादींच्या मिळकतीवर गेली ५० वर्षेहून वादातील पायवाटेचा वापर वादी करत असल्याचे सांगितले आहे. परंतू, वादीनेच तहसिलदार यांच्याकडे वर नमुद दि.२२/०१/२०१७ रोजी दाखल केलेल्या अर्जांमध्ये ते सेवानिवृत्त झाल्यानंतर दोन वर्षे सर्वे क्र. १०१ हिस्सा क्र. ६० मध्ये असलेल्या घरामध्ये राहत असल्याचे सांगितले आहे. तसेच, वादीच्या सदरील मिळकतीमध्ये पुर्वी गोठा होता असे वर नमुद कागदपत्रांवरून दिसून येत आहे. त्यामुळे, सकृतदर्शी वादातील पायवाट ५० वर्षांपासून प्रतिवादींच्या मिळकतीमध्ये अस्तित्वात होती आणि त्याचा वापर वादी करित असल्याचे दिसून येत नाही.

१५. सर्वात महत्वाची बाब म्हणजे वादी हे स्वच्छ हाताने या न्यायालयात आलेले नाहीत. वादीने वादातील पायवाटेबाबत वर नमुद तहसिलदार यांच्याकडे दाखल केलेले प्रकरण दाव्यामध्ये लपवले आहे. त्यामुळे सकृतदर्शी सदरचे तथ्य वादीने जाणून बुजून दाव्यात लपवल्याचे दिसत आहे. सकृतदर्शी वादातील पायवाटेबाबत वादीने या अगोदरच

तहसिलदार यांच्याकडे मागणी केली असताना ती पुन्हा वादीला या कामी मागता येणार नाही. वादीने सदरच्या पायवाटेबाबत तहसिलदार यांनी दिलेल्या निर्णयावर अपिल केल्याचे दिसून येत नाही. त्यामुळे सुध्दा वादीला या कामी वादातील पायवाटेची दाद मागता येणार नाही. कारण, त्याबाबतचा निर्णय सक्षम न्यायालयाने यापुर्वीच दिला आहे.

१६. वादीतर्फे विधिज्ञ यांनी तहसिलदार यांच्याकडे दाखल असलेल्या प्रकरणातील पंचनाम्याकडे लक्ष वेधले. पंचनाम्यामध्ये प्रतिवादींच्या मिळकतीच्या सभोवताली कुंपण असल्यामुळे वादीच्या मिळकतीत येता येत नाही असे नमूद आहे. पंचनाम्यात वादीने दाखवलेली कुंपणाच्या बाहेरील ५ फुट वाट तीव्र उताराची असल्यामुळे माणसांना रहदारीसाठी योग्य नाही असे नमूद आहे. जरी पंचनाम्यात सदरच्या गोष्टी नमूद केल्या असल्या तरी सकृतदर्शी वादीची ठरावाची दाद मुदतीत नसल्याचे दिसून येत आहे.

१७. प्रतिवादी क्र. १ व २ यांनी त्यांची मिळकत सर्वे क्र. १०१ हिस्सा क्र. ५५ मध्ये वादातील पायवाटेवर चौथ-यापर्यंत बांधकाम पुर्ण केल्याचे वादीचे कथन आहे. तुर्तातुर्त आज्ञार्थी ताकिद मिळणेकरीता वादीने गैरकृत्य दिसताच क्षणी त्याबाबतची दाद न्यायालयात मागणे जरूरीचे आहे. परंतू, वादीने प्रतिवादींचे चौथ-यापर्यंतचे बांधकाम पूर्ण झाल्यावर तुर्तातुर्त आज्ञार्थी मनाईची दाद मागितली आहे. तसेच, वादीने दाखल केलेल्या अर्जाविरुद्ध पायवाट बंद केलेबाबतचा अर्ज वादीने तहसिलदार देवगड यांच्याकडे

दि.२२/०१/२०१७ रोजी दाखल केला आहे. यावरून, वादीची दाद मुदतबाह्य असल्याने न्यायाचा समतोल प्रतिवादी क्र. १ व २ यांच्या बाजूने झुकत आहे. आज रोजी प्रतिवादीचे बांधकाम हे छप्परापर्यंत बांधल्याचे प्रतिवादी क्र. १ व २ यांचे कथन आहे. अशा परीस्थितीत, वादीच्या बाजूने तुर्तातुर्त मनाई व आज्ञार्थी मनाईचा आदेश पारीत केल्यास निश्चितच प्रतिवादी क्र. १ व २ यांचे नुकसान होणार आहे. वर नमुद कागदपत्रांवरून वादीस पर्यायी वाट असल्याचे दिसून येत आहे. त्यामुळे, तुर्तातुर्त मनाई व आज्ञार्थी मनाईचा आदेश नामंजूर केल्यास वादीचे कोणतेही नुकसान होणार नाही. परीणामी, वरील सर्व मुद्द्यांचा निष्कर्ष नकारार्थी नोंदवून खालीलप्रमाणे आदेश पारीत करीत आहे.

आदेश

१. वादीचा नि.क्र. ५ वरील अर्ज नामंजूर करणेत येत आहे.
२. खर्चाबाबत आदेश नाही.

स्थळ: देवगड

दिनांक: ०२/०५/२०२२

(बी.आर.पाटील)

दिवाणी न्यायाधीश क.स्तर देवगड.